

Memorie van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Per 1 januari 2019 is het recht van de pensioenuitvoerder op waardeoverdracht van een klein pensioen op grond van de Wet waardeoverdracht klein pensioen in werking getreden.^{1,2} Kleine pensioenen zijn in dit verband pensioenen, die leiden tot een uitkering vanaf de pensioendatum van minder dan € 503,24 bruto per jaar (bedrag 2021). Dit recht op waardeoverdracht kwam in de plaats van het eenzijdige recht van pensioenuitvoerders om kleine pensioenen af te kopen binnen zes maanden na twee jaar na einde deelneming aan de pensioenregeling. Deze zogeheten tussentijdse afkoop heeft een negatief effect op pensioenopbouw omdat pensioen de pensioenbestemming dan niet haalt. Het moeten blijven administreren van kleine pensioenen is echter voor pensioenuitvoerders een kostbare bezigheid ten opzichte van de omvang van het pensioen. Het recht op waardeoverdracht kwam tegemoet aan beide problemen: pensioenuitvoerders kunnen kleine pensioenen overdragen aan een andere uitvoerder (waar de werknemer actief pensioen opbouwt), zodat zij de kleine pensioenen kunnen bundelen tot een groter pensioen en deze de pensioenbestemming kan behouden. Het recht op waardeoverdracht van kleine pensioenen is beperkt tot kleine ouderdomspensioenen, die zijn ontstaan doordat de gewezen deelnemer niet langer actief deelneemt aan de pensioenregeling (ontstaan vanwege einde deelneming) vanwege uitdiensttreding. Kleine nettopensioenen vallen niet onder het recht op waardeoverdracht. In de memorie van toelichting van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is aangegeven dat bij de evaluatie van deze wet zal worden bezien of en hoe het recht op waardeoverdracht ook van toepassing kan worden verklaard op kleine nettopensioenen.

Na inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is vanuit de Stichting van de Arbeid, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars gewezen op twee knelpunten in de praktijk:

1. er zitten kleine pensioenen in de administraties die een andere ontstaansgeschiedenis hebben dan einde deelneming, en daarom niet onder de Wet waardeoverdracht klein pensioen vallen. Deze kleine pensioenen moeten hierdoor buiten het circuit van automatische waardeoverdracht blijven en de oude pensioenuitvoerder moet deze kleine pensioenen tot de pensioendatum blijven uitvoeren, met relatief hoge administratiekosten. Los daarvan doet het zich voor dat er pensioenuitvoerders zijn die moeite hebben om de ontstaansgeschiedenis van kleine pensioenen te onderscheiden, waardoor zij geen gebruik kunnen maken van hun recht om kleine pensioenen ontstaan door einde deelneming over te dragen; en
2. kleine nettopensioenen mogen niet worden afgekocht, en vallen ook niet onder de scope van de Wet waardeoverdracht klein pensioen. Deze kleine nettopensioenen blijven daardoor in de administraties staan. In sommige gevallen is sprake van relatief hoge uitvoeringskosten die ten laste moeten worden gebracht van de nettopensioenen, die hierdoor kunnen worden uitgehold.³ Het is niet gewenst om voor een oplossing te wachten op de evaluatie van de Wet waardeoverdracht klein pensioen.⁴

Op 15 april 2020 is de Tweede Kamer geïnformeerd over deze ervaren knelpunten, en is een wetswijziging aangekondigd, gericht op het eerste knelpunt.⁵ Voorliggend wetsvoorstel voorziet onder andere in het realiseren van de aangekondigde uitbreiding van het recht van pensioenuitvoerders op waardeoverdracht van klein ouderdomspensioen. De uitbreiding van dit recht geldt zowel voor kleine pensioenen die vóór 1 januari 2018 zijn ontstaan als voor kleine pensioenen die daarna zijn ontstaan of zullen ontstaan. Tevens maakt dit wetsvoorstel voor kleine pensioenen die zijn ontstaan om andere redenen dan baanwisseling het recht op afkoop bij pensioeningang en tussentijds - bij nieuwe kleine pensioenen, indien waardeoverdracht niet mogelijk blijkt te zijn -, mogelijk.

¹ Stb. 2017, nr. 505 (wet).

² Stb. 2018, nr. 27 (inwerkingtredingsbesluit).

³ Brieven van 9 april 2019 ([Knelpunten in de Wet waardeoverdracht klein pensioen | Stichting van de Arbeid \(stvda.nl\)](#)) en 9 januari 2020 ([Stichting van de Arbeid beantwoordt vragen over voorstellen kleine pensioenen | Stichting van de Arbeid \(stvda.nl\)](#)).

⁴ Kamerstukken II 2016/17, 34765, nr. 3, par. II, onderdeel 2.b, p. 6.

⁵ Kamerstukken II 2019/20, 32043, nr. 517.

Voor wat betreft het knelpunt van de kleine nettopensioenen gold dat de uitkomsten van de evaluatie van nettopensioenen werd afgewacht. Op 2 september 2020 is deze evaluatie aan de Tweede Kamer aangeboden.⁶ Uit de evaluatie blijkt dat nettopensioenen soms hoge uitvoeringskosten kennen. Terwijl er geen mogelijkheid is om een einde te maken aan hoge kosten door waardeoverdracht of afkoop. Inmiddels is onderzocht of, dan wel onder welke voorwaarden, verruiming van de mogelijkheid tot waardeoverdracht of afkoop van kleine nettopensioenen wenselijk is. Nadere bestudering heeft ertoe geleid dat in voorliggend wetsvoorstel een voorstel is opgenomen om pensioenuitvoerders het recht te geven om kleine nettopensioenen af te kopen.

In het pensioenakkoord is afgesproken om de oudedagsvoorzieningen in de tweede en derde pensioenpijler op het gebied van de fiscaliteit meer gelijk te behandelen. Om die reden wordt tevens voorgesteld om naast de mogelijkheid tot het afkopen van het kleine nettopensioen het mogelijk te maken een kleine nettolijfrente af te kopen, zonder dat er sprake is van een zogeheten 'onregelmatige handeling'.

Het is het streven om de wetswijzigingen inwerking te laten treden met ingang van 1 januari 2022.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de uitbreiding van het recht van pensioenuitvoerders op waardeoverdracht klein pensioen behandeld. In hoofdstuk 3 komt de afkoopmogelijkheid van kleine nettopensioenen en nettolijfrenten aan de orde. De relatie met de stelselherziening/pensioenwetgeving komt in hoofdstuk 4 aan bod. Hoofdstuk 5 gaat in op de gegevensbescherming en hoofdstuk 6 op het doenvermogen van de deelnemer. De gevolgen voor de regeldruk worden in hoofdstuk 7 toegelicht. Hoofdstuk 8 gaat in op reacties die tijdens de internetconsultatie van het wetsvoorstel zijn ontvangen. Tot slot worden in hoofdstuk 9 de uitkomsten van de toezichts- en uitvoeringstoetsen beschreven.

2. Uitbreiding recht waardeoverdracht klein pensioen

2.1 Waardeoverdracht klein pensioen

De doelstelling van de Wet waardeoverdracht klein pensioen was tweeledig: het behoud van de pensioenbestemming van kleine ouderdomspensioenen en het beperken van de uitvoeringskosten voor pensioenuitvoerders.⁷ Hiertoe werd het recht van pensioenuitvoerders op eenzijdige afkoop van een klein pensioen binnen 6 maanden na 2 jaar na beëindiging van de deelneming vervangen door het recht van de pensioenuitvoerder op waardeoverdracht van kleine pensioenen. Bij waardeoverdracht gaat de pensioenbestemming van het kleine pensioen niet verloren, en kan de overdragende pensioenuitvoerder de uitvoeringskosten beperken.

Het oude recht op eenzijdige afkoop van een klein pensioen binnen 6 maanden na 2 jaar na beëindiging van de deelneming en het recht op waardeoverdracht klein pensioen hebben dezelfde reikwijdte. In beide gevallen gaat het om kleine pensioenen die zijn ontstaan na beëindiging van de deelneming. Met andere woorden, het betreft kleine pensioenen van oud-werknemers, die niet meer actief pensioen opbouwen in de pensioenregeling en dus geen binding meer hebben met de werkgever die de pensioenregeling aanbood. Deze oud-werknemers hebben in de 2 jaar na beëindiging van de deelneming geen gebruik gemaakt van hun recht op (individuele) waardeoverdracht, waarna de pensioenuitvoerder – in geval van een klein pensioen – zelf eenmalig het recht tot afkoop had. Dit betrof een eenzijdig afkooprecht, de gewezen deelnemer had geen bezwaarrecht en hoefde ook niet in te stemmen met de afkoop.

In de praktijk waren deze afkooppogingen niet altijd succesvol, bijvoorbeeld omdat het pensioenuitvoerders ontbrak aan bankrekeningnummers waarop het afkoopbedrag gestort moest worden. Als oplossing is het recht van pensioenuitvoerders op waardeoverdracht geïntroduceerd. Dit recht leidt overigens ook niet altijd tot een succesvolle overdracht, omdat er ook een ontvangende pensioenuitvoerder moet zijn waar de werknemer inmiddels actief pensioen opbouwt. Dat is niet altijd het geval. Daarom bestaat er nog steeds de mogelijkheid om tussentijds - bij nieuwe kleine aanspraken na vijf onsuccesvolle pogingen tot waardeoverdracht - een klein pensioen af te kopen. Maar hierbij geldt wel dat de gewezen deelnemer moet instemmen met de afkoop (bij beëindiging van de deelneming vanaf 1 januari 2007), of geen bezwaar heeft tegen de afkoop (bij beëindiging van de deelneming tot 1 januari 2007). In totaliteit leidt deze praktijk ertoe

⁶ Kamerstukken II 2019/20, 32043, nr. 547.

⁷ Kamerstukken II 2016/17, 34765, nr. 3, par. I.

dat kleine pensioenen - vaker dan vroeger het geval was - hun pensioenbestemming houden en pensioenuitvoerders hun uitvoeringskosten kunnen beperken.

Er was ten tijde van het wetstraject waardeoverdracht klein pensioen geen reden of aanleiding om de reikwijdte van het recht op waardeoverdracht anders vorm te geven dan de bestaande reikwijdte voor afkoop. De Stichting van de Arbeid en vertegenwoordigers van pensioenuitvoerders hebben aangegeven dat hier inmiddels wel aanleiding toe is, echter niet (meer) vanuit het oogpunt voorkoming van verlies van pensioenbestemming en van behoud van de pensioenbestemming, maar vanuit het oogpunt van het verlagen van de administratieve lasten van pensioenuitvoerders.⁸

2.2 Knelpunt in de praktijk

Zoals in de inleiding weergegeven, zitten er kleine pensioenen in de administraties van pensioenuitvoerders die een andere ontstaansgeschiedenis hebben dan einde deelneming, en daarom niet onder de Wet waardeoverdracht klein pensioen vallen. Deze kleine pensioenen moeten hierdoor buiten het circuit van automatische waardeoverdracht blijven en de oude uitvoerder moet deze kleine pensioenen tot de pensioendatum blijven uitvoeren, met relatief hoge administratiekosten. Er zijn pensioenuitvoerders die in de praktijk geen of moeizaam gebruik kunnen maken van hun recht om kleine pensioenen over te kunnen dragen. De oorzaak hiervan ligt in de pensioenadministraties. Niet alle pensioenuitvoerders zijn namelijk in staat (eenvoudig) onderscheid te maken tussen de ontstaansgeschiedenis van kleine pensioenen.

Naast kleine pensioenen door einde deelneming kunnen er ook kleine pensioenen ontstaan na een collectieve beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst (het contract tussen werkgever of sociale partners en pensioenuitvoerder).⁹ Er wordt dan geen pensioen meer opgebouwd bij de oude uitvoerder, de werkgever brengt een (nieuwe) pensioenregeling dan onder bij een andere pensioenuitvoerder. Bij die overstap kan de werkgever besluiten het opgebouwde pensioen te laten overdragen (collectieve waardeoverdracht), maar dat is niet verplicht. Als er geen collectieve waardeoverdracht plaatsvindt, blijven de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten achter bij de vorige pensioenuitvoerder. Ook de kleine pensioenen. Het gaat dan dus niet per se om werknemers die uit dienst zijn getreden en niet meer deelnemen in de pensioenregeling. Werknemers kunnen in dit geval nog steeds in dienst zijn bij de betreffende werkgever. Die werkgever heeft alleen besloten geen collectieve waardeoverdracht te laten uitvoeren. Het beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst vindt vooral plaats bij pensioenverzekeraars, premiepensioeninstellingen en in mindere mate bij pensioenfondsen. In die laatste gevallen gaat het met name om vrijwillige aansluitingen bij bedrijfstakpensioenfondsen en algemene pensioenfondsen.

Deze kleine pensioenen vallen niet onder de reikwijdte van de Wet waardeoverdracht klein pensioen, er is namelijk geen sprake van einde deelneming. In de uitvoeringspraktijk blijken er pensioenuitvoerders te zijn die geen dan wel moeizaam onderscheid kunnen maken tussen de ontstaansgrond van de kleine pensioenen in hun administraties. Uitvoerders geven aan dat in het verleden niet is geregistreerd of kleine pensioen zijn ontstaan door einde deelneming of door collectieve beëindiging, en dat zij nu het noodzakelijke onderscheid niet (tegen aanvaardbare kosten) kunnen maken. Zij kunnen daardoor niet of moeizaam (en daarmee kostbaar) gebruik maken van hun recht op waardeoverdracht, met name als het gaat om de kleine pensioenen die zijn ontstaan in het verleden (vóór 2018), en behalen daarmee niet het voordeel dat met de Wet waardeoverdracht klein pensioen is beoogd. Daarnaast geldt voor de uitvoerders die wel een onderscheid kunnen maken dat ze deze kleine pensioenen moeten blijven uitvoeren met relatief hoge uitvoeringskosten als gevolg.

Wetswijziging

Om de gerezen problematiek op te lossen, wordt in voorliggend wetsvoorstel de oplossing voorgesteld om de reikwijdte van de Wet waardeoverdracht klein pensioen te verbreden tot alle kleine pensioenen, zodat deze wet ook geldt voor kleine pensioenen ontstaan na collectieve beëindiging. Deze verbreding van de reikwijdte zoals voorzien in dit wetsvoorstel levert in beginsel geen nadeel op voor de betreffende deelnemer en werkgever.

⁸ Zie noot 3.

⁹ Er kan ook een collectieve beëindiging ontstaan door een juridische fusie, een juridische splitsing, een overgang van onderneming en einde deelneming op basis van een wijziging in verplichte deelname.

Analoog aan de uitbreiding van de reikwijdte van het recht op waardeoverdracht tot alle kleine pensioenen breidt dit wetsvoorstel voor de pensioenuitvoerder ook de reikwijdte uit van het bestaande recht op tussentijdse afkoop en afkoop bij pensioeningang.¹⁰ Dit tussentijdse afkooprecht en afkooprecht bij pensioeningang geldt dan ook voor alle kleine pensioenen, dus ook na een collectieve beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst, en niet alleen voor kleine pensioenen die ontstaan zijn door einde deelneming aan de pensioenregeling. Dit geldt zowel voor kleine pensioenen die in het verleden zijn ontstaan als voor kleine pensioenen die in de toekomst gaan ontstaan.

2.3 Gevolgen uitbreiding recht waardeoverdracht klein pensioen

Werkgevers

Alhoewel de uitbreiding van de reikwijdte van het recht op waardeoverdracht van een klein ouderdomspensioen voorziet in een behoefte van pensioenuitvoerders, is wel een aandachtspunt dat deze uitbreiding kan leiden tot een probleem voor met name bepaalde werkgevers. Want werkgevers, die een verzekerde uitkeringsregeling laten uitvoeren door een verzekeraar, kunnen te maken krijgen met een bijbetalingsplicht.

Door het verbreden van de reikwijdte van kleine pensioenen die de pensioenuitvoerder zonder tussenkomst van de (gewezen) deelnemer kan overdragen, kunnen bepaalde zekerheden in het geding komen. Die verbreding geeft pensioenuitvoerders namelijk het recht om een eerdere beslissing van de werkgever als het ware te passeren als het gaat om kleine pensioenen. De werkgever had immers, in overleg met de werknemersvertegenwoordiging, besloten niet te verzoeken om collectieve waardeoverdracht aan de nieuwe pensioenuitvoerder. Het gevolg van de verbreding van de reikwijdte is dat de kleine pensioenen die op deze manier ontstaan alsnog overgaan.

Veelal zal de beslissing om geen collectieve waardeoverdracht te laten uitvoeren een financiële achtergrond hebben. Een werkgever zal minder geneigd zijn een collectieve waardeoverdracht te laten uitvoeren als hij hiervoor moet bijbetalen. Een bijbetalingsplicht door de werkgever ontstaat alleen bij een waardeoverdracht van en aan een uitkeringsregeling, waarbij een pensioenverzekeraar is betrokken.

Indien bij een waardeoverdracht de afkoopwaarde lager is dan de overdrachtswaarde of als de overdrachtswaarde lager is dan de inkoopwaarde, dan komt het verschil ten laste van de werkgever. De verschillen tussen met name de afkoopwaarde en de overdrachtswaarde zullen groter zijn naar mate de contracten langer geleden zijn afgesloten.¹¹ Bij waardeoverdrachten tussen twee pensioenfondsen speelt geen bijbetalingsproblematiek aangezien zij de waarde van de over te dragen pensioenen bepalen aan de hand van wettelijk vastgestelde rekenfactoren die voor beide bij de waardeoverdracht betrokken pensioenfondsen gelijk zijn.

Werknemers

De Wet waardeoverdracht klein pensioen heeft onder andere het doel van behoud van pensioenbestemming vaker te realiseren. Met de in dit wetsvoorstel voorziene uitbreiding van het recht op waardeoverdracht zal dit behoud voor meer klein pensioen het geval kunnen zijn. Zoals eerder weergegeven, geldt bij kleine pensioenen vanwege een collectieve beëindiging niet dat de werknemer uit dienst is. Het kan daardoor voorkomen dat de oude pensioenuitvoerder een klein achtergelaten pensioen overdraagt aan een nieuwe pensioenuitvoerder, zonder dat er een baanwisseling heeft plaatsgevonden. Pensioenuitvoerders kunnen zonder tussenkomst van de deelnemer het kleine pensioen overdragen. Hierbij is net zoals in de huidige wet geaccepteerd dat de pensioenuitvoerder zonder tussenkomst van de deelnemer het kleine ouderdomspensioen mag overdragen. Wel nieuw is de situatie dat een deelnemer nog gewoon bij dezelfde werkgever in dienst kan zijn.

In beginsel kunnen meer waardeoverdrachten ertoe leiden dat op pensioendatum minder kleine pensioenen bestaan. Op pensioendatum kan de pensioenuitvoerder kleine pensioenen afkopen, mits de deelnemer daarmee instemt. Hoe meer kleine pensioenen voor die tijd zijn samengevoegd, des te meer pensioenen de (levenslange) pensioenbestemming behouden. Daarom is uitbreiding

¹⁰ Artikelen 66 van de Pensioenwet en 78 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

¹¹ Denk aan hogere rekenrentes, gedateerde sterftetabellen en andere actuariële grondslagen die over tijd veranderen.

van de reikwijdte van het recht op waardeoverdracht klein pensioen in beginsel ook verstandig voor (gewezen) deelnemers.

2.4 Beperking uitbreiding reikwijdte

Zoals in de vorige paragraaf is geschetst, lopen (gewezen) deelnemers aan verzekerde regelingen met een aanspraak op een vaste uitkering vanaf de pensioendatum het risico garanties te verliezen; werkgevers lopen het risico op bijbetaling. Daarom is het niet verstandig om deze kleine pensioenen onder de reikwijdte te laten vallen. De geschetste risico's worden voorkomen door kleine pensioenen op basis van een uitkeringsovereenkomst buiten de verbreding van de reikwijdte van de Wet waardeoverdracht klein pensioen te laten. Dit betekent dat verzekeraars de betreffende werkgevers niet hoeven te confronteren met bijbetalingskosten en deze kosten ook niet voor eigen rekening hoeven te nemen. Deze beperking van de uitbreiding van de reikwijdte is ook als oplossing aangedragen door de Stichting van de Arbeid, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Werkgevers hebben in het verleden namelijk mogelijk juist vanwege deze bijbetalingsplicht bewust – en veelal in afstemming met werknemersvertegenwoordiging – ervoor gekozen om geen collectieve waardeoverdracht te doen. Bovendien zou dit financiële risico voor werkgevers lastig in te schatten zijn. Het buiten de verbreding van de reikwijdte houden van aanspraken op een vaste uitkering vanaf de pensioendatum bij verzekeraars (zowel bij uitkeringsovereenkomsten als premieovereenkomsten) voorkomt voor de betreffende (gewezen) deelnemers een mogelijk ongewenste overgang van een gegarandeerd verzekerd pensioen naar een 'onzeker' pensioen.

Met de hiervoor genoemde waarborg zijn (gewezen) deelnemers en werkgevers voldoende beschermd bij een uitbreiding van de reikwijdte van de Wet waardeoverdracht klein pensioen met kleine pensioenen ontstaan na een collectieve beëindiging (uitgezonderd dus kleine pensioenen op basis van een uitkeringsovereenkomst). Voorliggende wetswijziging neemt het knelpunt weg dat pensioenuitvoerders hun plan niet kunnen uitvoeren om alle bestaande kleine pensioenen over te dragen.

3. Invoering recht op afkoop kleine nettopensioenen en afkoop kleine nettolijfrenten

3.1 Kleine nettopensioenen

Pensioenopbouw wordt (onder voorwaarden) fiscaal gefaciliteerd door middel van de omkeerregel, tot een pensioengevend loon van € 112.189 (bedrag 2021). Werknemers kunnen ervoor kiezen om pensioen op te bouwen over het loon dat dit bedrag te boven gaat door middel van een nettopensioen. In dat geval is de omkeerregel niet van toepassing en betaalt de deelnemer de premies daarom uit het nettoloan. Nettopensioen wordt fiscaal gefaciliteerd doordat de opgebouwde aanspraak niet tot het box-3-vermogen wordt gerekend.

Ook bij nettopensioenen kunnen kleine pensioenen ontstaan. Kleine nettopensioenen zijn in dit verband pensioenen, die leiden tot een uitkering vanaf de pensioendatum van minder dan netto € 503,24 per jaar (bedrag 2021). Voor de hoogte van de afkoopgrens voor het klein nettopensioen wordt aangesloten bij hetgeen bepaald is voor het kleine (bruto-)ouderdomspensioen.

3.2 Knelpunt in de praktijk

Voor nettopensioenregelingen geldt dat de vermogens- en pensioenbeheerkosten ten laste komen van degene die deelneemt aan de nettopensioenregeling en niet worden gedragen door het collectief. Voor kleine nettopensioenen kan het zich volgens de Stichting van de Arbeid, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars voordoen dat de variabele en/of vaste pensioen- of vermogensbeheerkosten hoger zijn dan de behaalde beleggingsresultaten.¹² Als de betreffende deelnemer inmiddels niet meer deelneemt aan die regeling en dus ook geen premie meer stort in het nettopensioen, teert deze in op zijn opgebouwde vermogen.

Wetswijziging

Om de gerezen problematiek op te lossen, wordt in voorliggend wetsvoorstel voorgesteld om tussentijdse afkoop van kleine nettopensioenen mogelijk te maken.¹³

3.3 Gevolgen afkoop klein nettopensioen

¹² Zie noot 3.

¹³ Artikelen 69 van de Pensioenwet en 80a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Het interen op pensioenvermogen is niet in het belang van de (gewezen) deelnemer. Bij afkoop ontvangt de (gewezen) deelnemer het totale tot dan toe opgebouwde vermogen. Afkoop voorkomt uitholling van dat vermogen.

Overwogen is of het recht op waardeoverdracht klein pensioen een oplossing kon bieden voor het geschetste probleem. Een waardeoverdracht van nettopensioen kan alleen plaatsvinden als de ontvangende uitvoerder ook een nettopensioenregeling uitvoert. Dat is niet in alle gevallen zo, en kan daarom niet volgens de geautomatiseerde route verlopen die is ingericht voor het recht op waardeoverdracht klein (bruto)pensioen. Bovendien is een waardeoverdracht niet altijd een oplossing voor het risico op het interen op het vermogen. Zo kan zich het geval voordoen dat de deelnemer niet weer deelneemt aan een nettopensioenregeling en ook bij deze nieuwe uitvoerder sprake is van uitvoeringskosten die hoger zijn dan de behaalde rendementen. Deze komen specifiek ten laste van de nettopensioenregeling. Daarbij komt dat iemand niet van baan hoeft te zijn gewisseld om zijn/haar deelname aan een nettopensioenregeling te beëindigen. Men kan nog steeds in actieve dienst bij betreffende werkgever zijn, waarmee er ook geen sprake is van een nieuwe pensioenuitvoerder.

De pensioenuitvoerder mag alleen tot afkoop van een klein nettopensioen overgaan indien de betreffende deelnemer daarmee heeft ingestemd. Het vereiste van instemming past bij het vrijwillige karakter van een nettopensioenregeling. Het besluit om deel te nemen aan zo'n regeling ligt bij de werknemer, evenzeer of daarmee (tijdelijk) te stoppen. Dit instemmingsvereiste leidt ertoe dat het individuele belang van de betreffende deelnemer is geborgd.

3.5 Afkoop kleine nettolijfrenten

Voor kleine nettolijfrenten geldt bovenstaande op vergelijkbare wijze met dien verstande dat het geen recht is van de uitvoerder om over te gaan tot afkoop; het contract met de aanbieder bepaalt of de deelnemer mag afkopen. Verschafft de lijfrenteovereenkomst het recht op afkoop en wenst de deelnemer dat recht uit te oefenen dan zal deze zelf moeten verzoeken om zijn kleine nettolijfrente af te kopen.

In het in 2019 gesloten pensioenakkoord is afgesproken om een stap te zetten richting een arbeidsvormneutraal pensioenakkoord. Dit houdt in dat waar mogelijk en wenselijk, de verschillen in fiscale behandeling van werknemerspensioen (de tweede pijler) en vrijwillige aanvullende pensioenopbouw (de derde pijler) worden gelijkgetrokken. In dat verband wordt naast de mogelijkheid om een klein nettopensioen af te kopen, ook voorgesteld het mogelijk te maken om een kleine nettolijfrente af te kopen zonder dat er sprake is van een zogeheten 'onregelmatige handeling'. Dit betekent dat, indien aan de voorwaarden wordt voldaan, slechts de hoogte van de daadwerkelijk ontvangen afkoopsom in aanmerking wordt genomen als bezitting in box 3 en er dus geen aanvullende fiscale consequenties zijn. Anders gezegd, de afkoopsom wordt hetzelfde behandeld als iedere andere vorm van vermogen (zoals spaargeld). Er is dus alleen belasting verschuldigd over de afkoopsom als het gehele vermogen van de belastingplichtige gerechtigde boven het heffingsvrije vermogen uitkomt.

4. Relatie met stelselherziening pensioenwetgeving

Parallel aan dit wetsvoorstel heeft de regering een wetsvoorstel in voorbereiding in het kader van de herziening van het pensioenstelsel, naar aanleiding van het pensioenakkoord dat in 2019 is gesloten ('Wet toekomst pensioenen').¹⁴ De uitbreiding van het recht op waardeoverdracht van klein pensioen en de afkoop van klein nettopensioen zijn zowel in het huidige als in het toekomstige stelsel relevant. Immers, ook in een stelsel met premiereregelingen met leeftijdsonafhankelijke premies kunnen kleine pensioenvermogens ontstaan, die niet in verhouding staan tot de hiermee gepaard gaande administratieve lasten. Los daarvan vergemakkelijkt de opschoning van pensioenadministraties als gevolg van waardeoverdracht of afkoop van kleine pensioenen de overgang naar het nieuwe stelsel. Voor de invoering van afkoop van kleine nettolijfrenten is de relatie met de stelselherziening gelegen in het in te voeren arbeidsvormneutraal pensioenakkoord zoals in paragraaf 3.5 is genoemd.

5. Gegevensbescherming (PM wordt verder uitgewerkt)

Als onderdeel van de voorbereiding van dit wetsvoorstel is een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitgevoerd. Met behulp hiervan is de noodzaak onderzocht van de voorgenomen verwerking van persoonsgegevens en zijn op gestructureerde wijze de gevolgen en risico's van de maatregel(en)/het systeem voor gegevensbescherming in

¹⁴ Wetsvoorstel toekomst pensioenen, zie <https://www.internetconsultatie.nl/wettoekomstpensioenen>.

kaart gebracht. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de beginselen van transparantie, gegevensminimalisering, doelbinding, het vereiste van een goede beveiliging en de rechten van de betrokkenen. De gegevensbeschermingseffectbeoordeling wordt in de wetgevingskalender gepubliceerd. Dit wetsvoorstel leidt naar verwachting voor elk van de drie kernonderdelen niet tot een wezenlijke toename of wezenlijk risico voor verwerking van persoonsgegevens. De gegevensverwerking past bij het doel waar de gegevens voor zijn verzameld, namelijk pensioenuitvoering. De rechten van de betrokkenen bij de privacyregelgeving worden niet beperkt. Hierna komt deze beoordeling aan de orde voor elk van de drie onderdelen van dit wetsvoorstel.

5.1 Uitbreiding recht op waardeoverdracht kleine pensioenen

Deze uitbreiding leidt tot meer gevallen waarin de pensioenuitvoerder gebruik mag maken van het recht op waardeoverdracht van kleine pensioenen. Het bij de Wet waardeoverdracht klein pensioen ingevoerde recht op waardeoverdracht van klein pensioen krijgt als het ware een breder toepassingsbereik, namelijk alle kleine pensioenen en niet alleen kleine pensioenen die ontstaan zijn door baanwisseling. De aard of omvang van de benodigde verwerking van persoonsgegevens verandert niet, wel het aantal gevallen waarin de pensioenuitvoerder de nodige persoonsgegevens moet verwerken.

5.2 Invoering recht op afkoop klein nettopensioen

De invoering van een recht op afkoop van kleine nettopensioenen betekent voor de betreffende uitvoerder in beginsel geen principiële of aanzienlijke uitbreiding van te verwerken persoonsgegevens ten opzichte van de al bekende gegevens. Een extra verwerking zal plaats moeten vinden om de afkoopsom op de rekening van de (gewezen) deelnemer te storten. Nadat de deelnemer akkoord is gegaan met de afkoop zal de uitvoerder alleen nog bankrekeninggegevens dienen te controleren voordat deze de afkoopwaarde daadwerkelijk kan uitbetalen.

5.3 Afkoop kleine nettolijfrenten

Indien de gerechtigde een nettolijfrente mag afkopen en deze daartoe besluit zal de aanbieder gegevens moeten verwerken om de afkoopwaarde uit te keren. Deze aanbieder van een nettolijfrente zal, vergelijkbaar met de uitvoerder van een nettopensioenregeling, de nodige persoonsgegevens over de gerechtigde al hebben en administreren. Aanvullend zal er een uitbetaling plaats moeten vinden door de aanbieder aan de gerechtigde van de afkoopwaarde van de kleine nettolijfrente. Wenst deze aanbieder een kleine nettolijfrente af te kopen, dan zal deze in beginsel geen andere dan al bekende gegevens over de gerechtigde hoeven te gebruiken. Voor de daadwerkelijke uitbetaling van de af te kopen waarde van de kleine nettolijfrente zal de aanbieder alleen nog de nodige bankrekeninggegevens moeten controleren.

6. Doenvermogenstoets

6.1 Rapport Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)

Dit wetsvoorstel beoogt de pensioenuitvoerder meer ruimte te geven om kleine pensioenen automatisch te kunnen overdragen. En om pensioenuitvoerders in staat te stellen te voorkomen dat deelnemers interen op hun klein nettopensioen. Om die doelen te bereiken geeft dit wetsvoorstel de betreffende pensioenuitvoerder het recht op waardeoverdracht dan wel afkoop. Een belangrijke voorwaarde voor afkoop van klein nettopensioen of kleine nettolijfrente is dat de betreffende gerechtigde instemt. De keuze om in te stemmen vergt natuurlijk een handeling van de betreffende gerechtigde. Om instemming en de benodigde betaalgegevens kenbaar te maken moet de gerechtigde iets doen, namelijk reageren.

Onder meer de WRR vestigt in het rapport "Weten is nog geen doen" de aandacht op het feit dat de overheid in toenemende mate een beroep doet op de zelfredzaamheid van mensen, terwijl de menselijke vermogens daartoe begrensd zijn. De WRR stelt dat alleen kennis en intelligentie, oftewel "denkvermogen", niet genoeg zijn om zelfredzaam te zijn. Mensen moeten ook over "doenvermogen" beschikken. De WRR concludeert dat veel mensen, zowel kwetsbare groepen als mensen met een goede opleiding en maatschappelijke positie, daar slechts beperkt toe in staat zijn. Hierna volgt de toets op doenvermogen per kernonderdeel van dit wetsvoorstel. Voor de drie kernonderdelen van dit wetsvoorstel geldt dat deze naar verwachting geen groot beroep doen op het doenvermogen van respectievelijk de deelnemer (uitbreiding recht op waardeoverdracht en invoering recht op afkoop klein nettopensioen) of de gerechtigde (afkoop kleine nettolijfrente).

6.2 Uitbreiding recht op waardeoverdracht kleine pensioenen

Dat dit wetsvoorstel het recht op waardeoverdracht van kleine pensioenen uitbreidt, vraagt in beginsel niet veel meer van het doenvermogen van de betreffende deelnemer dan zonder invoering van deze uitbreiding. Het recht op waardeoverdracht van de pensioenuitvoerder is namelijk juist bedoeld om geen beroep te doen op de deelnemer met een klein pensioen. In het belang van die deelnemer kan de pensioenuitvoerder zonder diens tussenkomst het proces in werking zetten van automatische waardeoverdracht. Meer deelnemers worden als het ware ontzorgd. In zoverre zal van het doenvermogen van de deelnemer voor de verruimde reikwijdte van het recht op waardeoverdracht naar verwachting niet veel meer worden gevraagd dan nu al het geval is in de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

6.3 Invoering recht op afkoop klein nettopensioen

De huidige wetgeving kent geen mogelijkheden tot afkoop van nettopensioen. De uitvoerder krijgt met dit wetsvoorstel een recht op afkoop van klein nettopensioen. Aangezien de deelnemer hier vervolgens al dan niet mee moet instemmen, leidt dit onderdeel van het voorstel tot een zwaarder beroep op het doenvermogen van de betreffende deelnemer. Het wel of niet geven van instemming voor afkoop doet allereerst een beroep op het denkvermogen van de betreffende deelnemer. Wil deze wel of niet de afkoopwaarde uitbetaald krijgen, gegeven onder andere het risico op vermindering van de opgebouwde (beleggings)waarde? Die afweging moet de deelnemer maken, die een verzoek tot instemming met afkoop ontvangt van de uitvoerder. Instemming geven aan de afkoop doet vervolgens een beroep op het doenvermogen van de betreffende deelnemer. Deze zal namelijk actie moeten ondernemen, door een in te vullen/te controleren en te tekenen formulier terug te sturen aan de uitvoerder. De deelnemer aan een nettopensioenregeling, met een inkomstengrens van boven de € 112.189 (bedrag 2021) zal naar mag worden verwacht weinig moeite hebben met de overweging om zich de afkoopwaarde wel of niet te willen laten uitbetalen. Hetzelfde geldt, zo mag worden verondersteld, van het ondernemen van de bescheiden geachte actie indien de deelnemer akkoord gaat met de afkoop, ter uitvoering van de uitbetaling.

6.4 Afkoop kleine nettolijfrenten

Voor nettolijfrenten geldt dat het huidige wettelijke kader geen verbod tot afkoop kent. Wel gelden er fiscale sancties bij afkoop. Met dit wetsvoorstel worden deze fiscale sancties weggenomen ingeval van een afkoop van een kleine nettolijfrente. Van de gerechtigde tot een nettolijfrente mag redelijkerwijs worden verondersteld dat de bescheiden af te wegen belangen en de eveneens bescheiden te ondernemen acties om instemming te geven en uitbetaling mogelijk te maken geen al te onoverkomelijk beroep doet op het denk- en doenvermogen.

7. Regeldruk

Dit wetsvoorstel past de regeling ingevoerd bij de Wet waardeoverdracht klein pensioen aan. De aanpassingen leiden tot een uitbreiding van het recht op waardeoverdracht van klein pensioen. Daarnaast geeft dit wetsvoorstel pensioenuitvoerders en verzekeraars het recht kleine nettopensioenen af te kopen. In geval van afkoop van een nettolijfrente verbindt de fiscale regelgeving geen sancties mits sprake is van een kleine nettolijfrente. Hierna komen de gevolgen aan de orde van deze drie aanpassingen voor de administratieve lasten en nalevingskosten, voor bedrijven en burgers.

Geen van de drie aanpassingen leiden op zichzelf tot nieuwe verplichtingen van bedrijven, instellingen en burgers jegens de overheid of wettelijk toezichthouders om bepaalde informatie aan te leveren. Er komen door dit wetsvoorstel namelijk geen nieuwe verplichtingen bij om bepaalde informatie te verzamelen, bewerken, registreren bewaren of ter beschikking te stellen. Dat betekent dat geen sprake is van wezenlijke administratieve lasten veroorzaakt door dit wetsvoorstel. Maar wel van nalevingskosten, als volgt.

7.1 Uitbreiding recht op waardeoverdracht kleine pensioenen

De uitbreiding van het recht op waardeoverdracht van kleine pensioen betekent voor pensioenuitvoerders dat zij al hun kleine pensioenen mogen overdragen, en niet alleen die ontstaan als gevolg van einde deelneming aan de pensioenregeling als gevolg van einde dienstverband. Die ruimere werking was in de Wet waardeoverdracht klein pensioen abusievelijk al de basis voor de berekening van de daarmee gepaard gaande nalevingskosten.¹⁵ Daarmee leidt deze uitbreiding voor pensioenuitvoerders naar verwachting niet tot verandering in de hoogte van de nalevingskosten ten opzichte van de Wet waardeoverdracht klein pensioen. Belangrijk is hier dat pensioenuitvoerders, die gebruik willen maken van hun recht op waardeoverdracht, hun administratieve organisatie en systemen van interne controle reeds hebben ingericht om deel te

¹⁵ Kamerstukken II 2016/17, 34765, nr. 3, par. VII.

kunnen nemen aan het systeem van automatische waardeoverdracht van aanmelding bij het pensioenregister, en bij een gebleken match, voor overdracht of ontvangst van overdrachtswaarde van kleine pensioenen.

Niet alleen voor pensioenuitvoerders is geen verandering te verwachten in de berekende nalevingskosten, dit geldt ook voor burgers. Weliswaar kunnen meer burgers te maken krijgen met automatische waardeoverdracht van hun klein pensioen, maar daar was bij de berekening dus abusievelijk al van uitgegaan, terwijl deze kosten als "beperkt" zijn gekwalificeerd. Hetzelfde geldt voor de nalevingskosten voor (gewezen) deelnemer wanneer er sprake is van tussentijdse afkoop of van afkoop op pensioendatum.

7.2 Invoering recht op afkoop klein nettopensioen

Uitvoerders van een nettopensioenregeling kennen nu geen mogelijkheden tot afkoop van nettopensioenen. Om een klein nettopensioen te kunnen afkopen moet de pensioenuitvoerder een aantal handelingen verrichten. Zo moet de uitvoerder een systeem en proces inrichten om nettopensioen te kunnen afkopen. Daarnaast moet de uitvoerder een berekening maken van de afkoopwaarde, contact opnemen en krijgen met de betreffende deelnemer, van deze toestemming zien te krijgen voor de afkoop en om informatie vragen over enkele betaalgegevens. Vervolgens moet de uitvoerder dan nog de daadwerkelijke uitbetaling verrichten van de afkoopwaarde aan de gewezen deelnemer.

Er zijn in Nederland maar weinig uitvoerders van een nettopensioenregeling. Eind 2018 waren er 32 aanbieders: dat wil zeggen 21 pensioenfondsen, zes verzekeraars en vijf premiepensioeninstellingen.¹⁶ Deze aanbieders hadden zo'n 30.500 actieve en 10.000 gewezen deelnemers in een nettopensioenregeling, waarvan naar inschatting ongeveer de helft een klein nettopensioen heeft. Naar verwachting zal bij slechts een klein deel hiervan afkoop aan de orde zijn. Pensioenuitvoerders, die gebruik maken van het recht op afkoop van een klein nettopensioen, krijgen mogelijk te maken met circa € 10.000 aan nalevingskosten per jaar, uitgaande van 100 gevallen per jaar bij een tarief van € 100 per afkoop. Voor burgers, die een verzoek tot afkoop ontvangen van de uitvoerder van hun nettopensioenregeling, zullen de nalevingskosten naar verwachting bescheiden blijven omdat zij nauwelijks tijd kwijt hoeven te zijn aan hun besluit om hetzij de benodigde toestemming en betaalgegevens te bevestigen of aan te vullen hetzij om te besluiten niet in te stemmen.

7.3 Afkoop kleine nettolijfrenten

Aanbieders van een nettolijfrente krijgen bij gebruikmaking van het verzoek van gerechtigden tot afkoop te maken met nalevingskosten, ongeveer vergelijkbaar met de kosten van afkoop van een nettopensioen. Deze kosten vloeien voort uit noodzakelijke handelingen, waaronder met name de berekening van de afkoopwaarde, het contact krijgen met de betreffende gerechtigde, deze om akkoord vragen op de berekende afkoopwaarde en om informatie over enkele betaalgegevens. Daarna moet de aanbieder tenslotte nog de afkoopwaarde overboeken op de rekening van de ontvanger.

Het aantal deelnemers in een nettolijfrenteregeling is zeer beperkt.¹⁷ De nalevingskosten waarmee de aanbieders te maken kunnen krijgen zullen dus zeer beperkt blijven, bij een tarief van mogelijk € 100 per afkoop. Voor burgers, die verzoeken tot afkoop van hun kleine nettolijfrente, zullen de nalevingskosten gering blijven. Het zal hen naar verwachting niet veel tijd hoeven te kosten om het afkoopvoorstel voor akkoord te tekenen en indien nodig bepaalde rekeninggegevens te bevestigen of aan te passen.

7.4 Toets Adviescollege toetsing regeldruk (ATR)

PM

8. Internetconsultatie

PM

9. Toezicht- en uitvoeringstoetsen

PM

9.1 Toezichttoetsen

¹⁶ Evaluatie vrijstelling voor nettopensioen en nettolijfrente, Willis Towers Watson, 2020.

¹⁷ *Ibidem*.

9.1.1 AFM

9.1.2 DNB

9.1.3 AP

9.2 Uitvoeringstoetsen

9.2.1 Belastingdienst

CONCEPT

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I en II, onderdeel A

In artikel 66 van de Pensioenwet en artikel 78 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling is de afkoop van klein ouderdomspensioen geregeld. Aan deze artikelen wordt een nieuw derde lid toegevoegd waarin geregeld wordt dat, en hoe, de regeling in het eerste lid, afkoop bij ingang van het ouderdomspensioen, en het tweede lid, tussentijdse afkoop (bij pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2018 na vijf vergeefse pogingen tot automatische waardeoverdracht), van overeenkomstige toepassing zijn in de situatie dat er geen sprake is van beëindiging van de deelneming maar dat de verwerving van pensioen bij de pensioenuitvoerder op een andere manier is geëindigd. Daarvan zal bijvoorbeeld sprake zijn in de situatie dat de werkgever of de beroepspensioenvereniging de uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder heeft beëindigd en de pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling is ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder. Als wordt besloten de opgebouwde pensioenaanspraken achter te laten bij de pensioenuitvoerder en niet over te gaan tot collectieve waardeoverdracht naar de nieuwe pensioenuitvoerder is voor deze aanspraken geen sprake van beëindiging van de deelneming in de zin van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, maar is wel de verdere opbouw of verwerving van pensioen bij die pensioenuitvoerder gestopt.

In het derde lid wordt geregeld dat de pensioenuitvoerder het recht heeft tot afkoop indien geen sprake is van beëindiging van de deelneming maar wel wordt voldaan aan een aantal voorwaarden en hetgeen is bepaald in het eerste of tweede lid. Allereerst is er op grond van onderdeel a geen sprake van verdere verwerving van pensioenaanspraken bij die pensioenuitvoerder. Deze voorwaarde zal met name relevant zijn bij de afkoop voor de pensioeningang (de tussentijdse afkoop).

Op grond van onderdeel b moet voldaan worden aan het eerste of tweede lid waarbij beëindiging van de verwerving van pensioen gezien wordt als beëindiging van de deelneming. Bij afkoop bij de pensioeningang betekent dit dat er sprake moet zijn van een klein pensioen (minder dan € 503,24 per jaar in 2021) en dat de gepensioneerde geen bezwaar maakt tegen de afkoop indien de pensioenverwerving is gestopt voor 1 januari 2007 of dat de gepensioneerde instemt met de afkoop indien de verwerving is gestopt vanaf 1 januari 2007.

Bij tussentijdse afkoop zijn de voorwaarden: het betreft een klein pensioen en de betrokkene maakt geen bezwaar tegen de afkoop indien de verwerving is gestopt voor 1 januari 2007 en stemt in met de afkoop indien de verwerving is gestopt vanaf 1 januari 2007. Indien de verwerving is gestopt vanaf 1 januari 2018 komt daar een derde voorwaarde bij, namelijk dat de pensioenuitvoerder vijf keer vergeefs heeft getracht de kleine pensioenaanspraak automatisch over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Op grond van onderdeel c is deze afkoop niet mogelijk bij een kleine pensioenaanspraak in de vorm van een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum bij een verzekeraar. Omdat in die situatie sprake kan zijn van garanties of bijbetaling door de werkgever is ervoor gekozen deze uit te zonderen. Zie hiervoor verder het algemeen deel van deze toelichting.

Artikel I en II, onderdeel B

De artikelen 67 en 68 van de Pensioenwet en 79 en 80 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling worden aangepast aan het vernummen van artikel 66 van de Pensioenwet en artikel 78 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel I en II, onderdeel C

In artikel 69 van de Pensioenwet en artikel 80a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling is de afkoop van fiscaal bovenmatig pensioen geregeld. Daarbij is in het eerste lid geregeld dat de pensioenuitvoerder op verzoek van de gerechtigde tot het pensioen het deel van de pensioenaanspraken dat fiscaal bovenmatig is moet afkopen. Daarbij is een uitzondering gemaakt voor nettopensioen omdat nettopensioen bedoeld is als oudedagsvoorziening voor het deel van het inkomen dat ligt boven het fiscaal gemaximeerde pensioengevend inkomen. De reden voor het afkoopverbod, het zorgen voor een voldoende inkomensvoorziening na pensionering, geldt dus ook voor het nettopensioen.

In een nieuw tweede lid wordt een uitzondering gemaakt voor klein nettopensioen. De pensioenuitvoerder krijgt het recht om een klein nettopensioen af te kopen. Als klein nettopensioen wordt op grond van onderdeel b gezien een nettopensioen dat op jaarbasis op de ingangsdatum minder bedraagt dan, in 2021, € 503,24, de grens die ook geldt voor afkoop klein ouderdomspensioen of automatische waardeoverdracht van klein pensioen.

De beoordeling is bij nettopensioen wel afwijkend. Bij afkoop klein pensioen en waardeoverdracht klein pensioen wordt voor de vraag of er sprake is van een klein pensioen gekeken naar de waarde van alle ouderdomspensioen (inclusief nettopensioen). Voor de vraag of er sprake is van een klein nettopensioen in de zin van deze afkoopbepaling wordt alleen gekeken naar de omvang van het nettopensioen. Verder is in onderdeel a geregeld dat de opbouw van het nettopensioen gestopt moet zijn. Dit kan het geval zijn na baanwisseling als de gerechtigde gewezen deelnemer is geworden. Ook kan de opbouw gestopt zijn omdat de betrokkene niet langer deelneemt aan de nettopensioenregeling. Een regeling voor nettopensioen is een vrijwillige pensioenregeling waaraan een deelnemer niet verplicht is deel te nemen. De deelname kan dus ook na een tijd gestopt worden. Op grond van onderdeel c moet de deelnemer of gewezen deelnemer instemmen met de afkoop. Dit komt overeen met de regeling die geldt voor de afkoop van (ander) klein pensioen.

Artikel I en II, onderdeel D

In artikel 70a van de Pensioenwet en artikel 81a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling is een regeling opgenomen voor de "automatische" waardeoverdracht van klein pensioen. Bij deze automatische waardeoverdracht gaat de pensioenaanspraak over naar de pensioenuitvoerder waarbij de betrokkene actief pensioen opbouwt. Het recht voor de pensioenuitvoerder tot automatische waardeoverdracht is gekoppeld aan de beëindiging van de deelneming door de werknemer. Als de verdere verwerving van pensioenaanspraken bij de pensioenuitvoerder gestopt is om andere reden, bijvoorbeeld omdat de werkgever de uitvoering van de pensioenovereenkomst bij een andere pensioenuitvoerder heeft ondergebracht, is automatische waardeoverdracht niet mogelijk. Om dit wel mogelijk te maken wordt aan artikel 70a van de Pensioenwet en artikel 81a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling een lid toegevoegd. In dat nieuwe tweede lid wordt geregeld dat in de situatie dat het recht op waardeoverdracht niet bestaat omdat er geen sprake is van beëindiging van de deelneming, de pensioenuitvoerder het recht heeft tot waardeoverdracht indien de pensioenverwerving bij de pensioenuitvoerder is gestopt en wordt voldaan aan de voorwaarden in het eerste lid. Dit laatste betekent dat er sprake moet zijn van een klein pensioen, dat de pensioenuitvoerder geen lager maximum hanteert dan € 503,24 (in 2021) voor de waardeoverdracht van klein pensioen, de opgebouwde aanspraak geen nettopensioen betreft en de waardeoverdracht ertoe strekt dat pensioenaanspraken worden verworven bij de pensioenuitvoerder waarbij de aanspraakgerechtigde actief pensioen opbouwt. Deze laatste voorwaarde is enigszins afwijkend van de regeling in artikel 70a, eerste lid, van de Pensioenwet en artikel 81a, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling waar sprake is van de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever of beroepspensioenregeling. Bij waardeoverdracht na beëindiging van de deelneming en baanwisseling zal er sprake zijn van een nieuwe werkgever of beroepspensioenregeling. In de situatie dat er geen sprake is van beëindiging van de deelneming maar de verwerving om andere reden is gestopt kan er sprake zijn van een nieuwe werkgever maar het kan ook zijn dat de werknemer nog steeds bij dezelfde werkgever werkt die de pensioenregeling heeft ondergebracht bij een andere pensioenuitvoerder. Het gaat er om dat de waardeoverdracht plaatsvindt naar de pensioenuitvoerder waarbij de aanspraakgerechtigde als deelnemer actief pensioen opbouwt.

Artikel I en II, onderdeel E

De opsomming van beboetbare bepalingen in artikel 176, eerste lid, van de Pensioenwet en artikel 171, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt aangepast aan de vernummering van een aantal artikelen. De beboetbare bepalingen blijven verder ongewijzigd.

Artikel I en II, onderdeel F

In artikel 220b van de Pensioenwet en artikel 214a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling is het overgangsrecht opgenomen bij de Wet waardeoverdracht klein pensioen.

In het vijfde en zesde lid is uitgewerkt overgangsrecht opgenomen dat kan vervallen.

In een (nieuw) vijfde lid wordt overgangsrecht opgenomen voor de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die niet zijn ontstaan door beëindiging van de deelneming. Daarvoor wordt in het vijfde lid geregeld dat het derde en vierde lid van overeenkomstige toepassing zijn.

In het derde lid is de regeling opgenomen voor nieuwe pensioenaanspraken. Op grond van dit lid is artikel 70a van de Pensioenwet en artikel 81a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling van toepassing indien de deelneming is geëindigd of eindigt vanaf 1 januari 2018. Voor de toepassing van artikel 70a, tweede lid, dan wel artikel 81a, tweede lid, wordt 1 januari 2018 dus ook de grens tussen bestaande en nieuwe aanspraken. Als de verwerving van pensioenaanspraken is gestopt

vanaf 1 januari 2018 is automatische waardeoverdracht op grond van artikel 70a, tweede lid, van de Pensioenwet of artikel 81a, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling mogelijk.

In het vierde lid is de regeling opgenomen voor bestaande pensioenaanspraken. Op grond van dit lid kan automatische waardeoverdracht van bestaande pensioenaanspraken (de beëindiging van de deelneming vond plaats voor 1 januari 2018) indien wordt voldaan aan onder meer bij algemene maatregel van bestuur te stellen voorwaarden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in artikel 17f van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van dit artikel maken de pensioenuitvoerders een plan van aanpak voor de overdracht van bestaande kleine aanspraken. Door de van overeenkomstige toepassing van dit lid zal ook bij pensioenaanspraken waarbij de verwerving (om andere reden dan baanwisseling) is gestopt voor 1 januari 2018 automatische waardeoverdracht onder deze voorwaarden mogelijk worden. Deze pensioenaanspraken zullen dan ook worden opgenomen in het plan van aanpak voor de overdracht van bestaande aanspraken.

Artikel III

Met de voorgestelde wijziging in het tweede lid, onderdeel b, van artikel 5.16 en de voorgestelde invoeging van het vijfde lid van artikel 5.16c Wet IB 2001 wordt het mogelijk een kleine nettolijfrente af te kopen zonder dat sprake is van een zogeheten onregelmatige handeling in de zin van het eerste lid van voornoemd artikel.

Met de voorgestelde wijziging van artikel 5.17e, vijfde lid, Wet IB 2001 wordt beoogd de fiscale wetgeving in lijn te brengen met de voorgestelde wijziging van artikel 69 van de Pensioenwet en artikel 80a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Indien een afkoop van een klein nettopensioen plaatsvindt die is toegestaan op grond van laatstgenoemde bepalingen, is die afkoop als gevolg van de voorgestelde wijziging geen zogeheten onregelmatige handeling in de zin van artikel 5.17e, eerste lid, Wet IB 2001.